

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

KTI Laskutus Oy
Kristiinankatu 3
20100 Turku

Asia: KTI Laskutus Oy-nimistä yhtiötä (y-tunnus 2988781-3) koskeva valvonta-asia

Päätös

Etelä-Suomen aluehallintovirasto määrää KTI Laskutus Oy:n maksettavaksi kahdentoista tuhannen (12 000) euron suuruisen seuraamusmaksun.

Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle ja sen täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.

Kuuleminen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto varasi 20.8.2024 päivätyllä kuulemiskirjeellä KTI Laskutus Oy:lle (jäljempänä *ilmoitusvelvollinen, yritys, yhtiö*) tilaisuuden ennen asian ratkaisemista lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Ilmoitusvelvollisen antama kirjallinen selvitys kirjattiin saapuneeksi aluehallintovirastoon 18.9.2024.

Päätöksen perustelut

1 Taustaa

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia (444/2017, jäljempänä *rahanpesulaki, ResL*) sovelletaan lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetussa laissa (411/2018) tarkoitettuihin perintätoiminnan harjoittajiin. Lisäksi rahanpesulakia sovelletaan lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan rahoituspalveluja tarjoavaan yritykseen, jollaisiksi muun muassa laskurahoitusta tarjoavat yritykset katsotaan.

Rahanpesulain 7 luvun 1 §:n 4 kohdan mukaan aluehallintovirasto valvoo lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13–14, 16–18 ja 20–26 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia.

Toimivaltaisena valvontaviranomaisena Etelä-Suomen aluehallintovirasto suoritti KTI Laskutus Oy:n toimipaikassa Turussa rahanpesulain noudattamista koskevan tarkastuksen 13.3.2024. Tarkastus toteutettiin selvityspyynnöin sekä toimipisteessä tapahtuneella tarkastuksella.

Tarkastuskertomus ESAVI/3449/2024 valmistui 17.6.2024, jota ennen yritykselle annettiin mahdollisuus kommentoida tarkastuskertomusluonnosta. Tarkastushavainnot ilmenevät tarkemmin tarkastuskertomuksesta.

Suorittamassaan tarkastuksessa aluehallintovirasto havaitsi rahanpesulain noudattamisessa useita puutteita. Aluehallintoviraston käsityksen mukaan ilmoitusvelvollinen on laiminlyönyt tai rikkonut:

1. ResL:n 2 luvun 3 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollisen riskiarviossaan esittämät toimintaperiaatteet ja menettelytavat olivat puutteellisia perintäasiakkaiden tuntemiskäytäntöjen sekä kaikkien asiakkuuksien PEP-asemaan liittyvien menettelytapojen osalta;
2. ResL:n 3 luvun 2 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut todentanut asiakkaidensa henkilöllisyyksiä;
3. ResL:n 3 luvun 6 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut tunnistanut ja pitänyt yllä riittäviä tietoja asiakkaan tosiasiallisista edunsaajista;
4. ResL:n 3 luvun 13 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut olemassa asianmukaisia riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvia menettelyjä asiakkaan tai tämän tosiasiallisten edunsaajien poliittisen vaikutusvallan toteamiseksi;
5. ResL:n 3 luvun 3 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut säilyttänyt kaikkia lainkohdan edellyttämiä asiakkaan tuntemistietoja;
6. ResL 3 luvun 16 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut osana asiakkaan tuntemiseen liittyviä toimia tehokkaita toimintaperiaatteita, menettelytapoja ja sisäistä valvontaa sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollinen noudattaa niitä velvoitteita, joita ilmoitusvelvolliselle seuraa pakotesäätelystä ja jäädyttämispäätöksistä;
7. ResL:n 9 luvun 1 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut laatinut omaan toimintaansa soveltuvia toimintaohjeita; ja
8. ResL:n 7 luvun 8 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut riippumatonta kanavaa rahanpesulain säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomuksesta ilmoittamiseksi.

2 Riskiarviota ja riskiperusteista arviointia koskevat puutteet

2.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 2 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on laadittava riskiarvio rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien tunnistamiseksi ja arvioimiseksi. Riskiarvio on päivitettävä säännöllisesti. Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on otettava riskiarvion laadinnassa huomioon toimintansa luonne, koko ja laajuus. Ilmoitusvelvollisella on oltava edellä mainitut tekijät huomioon ottaen riittävät toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien vähentämiseksi ja tehokkaaksi hallitsemiseksi.

ResL 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on asiakassuhteeseen liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä arvioidessaan otettava huomioon uusiin ja jo olemassa oleviin asiakkaisiin, maihin tai maantieteellisiin alueisiin, tuotteisiin, palveluihin ja liiketoimiin sekä jakelukanaviin ja teknologioihin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit (riskiperusteinen arviointi). Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on voitava osoittaa valvontaviranomaiselle, että ilmoitusvelvollisen rahanpesulaissa säädetyt asiakkaan tuntemista ja jatkuvaa seuranta koskevat menetelmät ovat riittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin kannalta.

2.2 Tarkastushavainnot

Tarkastuksella tehtyjen havaintojen perusteella ilmoitusvelvollisen laatima kirjallinen riskiarvio on ollut puutteellinen. Aluehallintovirasto kiinnitti tarkastuksella ilmoitusvelvollisen huomiota muun muassa erityyppisiin asiakassuhteisiin liittyvien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien arvioimiseen. Tarkastushetkellä ilmoitusvelvollinen oli tunnistanut ja arvioinut asiakassuhteisiin liittyviä riskejä melko suppeasti.

Tarkastuksella havaittiin myös, etteivät kaikki KTI Laskutus Oy:n riskiarviossa kuvaamat asiakkaan tuntemismenettelyt perintäasiakkaiden osalta vastaa rahanpesulain vaatimuksia.

Merkittävä puute ilmoitusvelvollisen riskiarviossa koski asiakkaan poliittisen vaikutusvallan (PEP) selvittämistä. PEP-asema selvitetään ainoastaan laskurahoitusasiakkaiden osalta. Ilmoitusvelvollinen ei kuitenkaan ollut riskiarviossaan perustellut asiakkaan poliittisen vaikutusvallan selvittämättä jättämistä muiden asiakkaiden kohdalla, jonka vuoksi poliittisen vaikutusvallan selvittämättä jättäminen ei perustunut asianmukaiseen riskiperusteiseen arviointiin. Riskiarviossa ei ollut myöskään käsitelty asiakkaan mahdolliseen poliittiseen vaikutusvaltaan liittyviä riskejä ja niihin liittyviä riskinhallintakeinoja, jonka vuoksi riskiarvio on tältä osin puutteellinen.

2.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Vastineessaan KTI Laskutus Oy ei kiistä tarkastuksessa havaittuja puutteita, vaan korostaa, että riskiarviossa havaitut puutteet ovat koskeneet ainoastaan perintäliiketoimintaa niin sanotun integraation ja manuaalisesti avattujen asiakkaiden osalta (myöhemmin integraatio ja manuaalisesti avattujen asiakkaiden osalta). Lisäksi yritys korostaa, että puutteen merkittävyyttä arvioitaessa on huomioitava, että yritys on ylipäättänsä laatinut riskiarvion rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen tunnistamiseksi, eikä riskiarviota ole kokonaan jätetty laatimatta.

2.4 Johtopäätökset

Ilmoitusvelvollisella on ollut velvollisuus laatia rahanpesulain 2 luvun 3 §:n tarkoittama asianmukainen riskiarvio rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien tunnistamiseksi ja arvioimiseksi. Ottaen huomioon toiminnan luonne, koko ja laajuus ilmoitusvelvollisella on ollut velvollisuus luoda riittävät toimintaperiaatteet ja menettelytavat rahanpesun ja riskien vähentämiseksi ja tehokkaaksi hallitsemiseksi. Lisäksi ilmoitusvelvollisella on ollut rahanpesulain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu velvollisuus suorittaa asiakassuhteiden riskiperusteista arviointia.

Aluehallintovirasto katsoo, että ilmoitusvelvollinen on laatinut riskiarvion. Sisällöllisesti riskiarvio on kuitenkin arvioitu osin puutteelliseksi, sillä muun muassa asiakassuhteisiin liittyvä riskien tunnistaminen ja arvioiminen on varsin suppeaa. Tältä osin puutteet koskevat ilmoitusvelvollisen koko rahanpesulain alaista liiketoimintaa.

Sen sijaan riskiarviossa kuvatut tietyt menettelytapoja koskevat puutteet, kuten poliittisen vaikutusvallan selvittäminen, koskivat nimenomaan perintäasiakkaita, jotka eivät olleet olleet aiemmin myös ilmoitusvelvollisen laskurahoitusasiakkaita. Aluehallintovirasto huomioi hallinnollista seuraamusta määrätessään sen, että nämä riskiarvion puutteet ovat kohdistuneet vain tiettyyn osaan yrityksen liiketoimintaa ja riskienhallintakeinoja.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen osin laiminlyöneen noudattaa ResL:n 2 luvun 3 §:n 1 ja 2 momenttia riskiarvion laatimisesta siltä osin, kun riskiarvio on ollut puutteellinen.

3 Asiakkaan tunnistamista ja henkilöllisyyden todentamista koskevat puutteet

3.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollinen ei saa perustaa asiakassuhdetta, jos se ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi

ResL:n 3 luvussa säädettyjä toimia. Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on voitava osoittaa valvontaviranomaiselle, että ilmoitusvelvollisen asiakkaan tuntemista ja jatkuvaa seurantaa koskevat menetelmät ovat riittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin kannalta.

ResL 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys vakituista asiakassuhdetta perustettaessa. Pykälän 3 momentin mukaan silloin, kun joku toimii asiakkaan lukuun (edustaja) ilmoitusvelvollisen tulee tunnistaa ja todentaa myös edustajan henkilöllisyys sekä varmistaa edustajan oikeus toimia asiakkaan puolesta. Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen tulee tunnistaa asiakkaansa ja todentaa asiakkaan henkilöllisyys asiakassuhdetta perustettaessa taikka viimeistään ennen kuin asiakas saa määräysvaltaansa liiketoimeen sisältyvät varat tai muun omaisuuden tai ennen kuin liiketoimi on suoritettu loppuun.

3.2 Tarkastushavainnot

Tarkastuksella havaittiin, että KTI Laskutus Oy:llä on merkittäviä puutteita asiakkaan ja tämän edustajan henkilöllisyyden todentamisessa koskien sen tiettyjä asiakastyyppejä. Ilmoitusvelvollisen perintäasiakkaat voidaan jakaa laskurahoitusasiakkaisiin, integraation kautta tulleisiin asiakkaisiin sekä manuaalisen avauksen kautta tulleisiin asiakkaisiin.

Tarkastushavaintojen perusteella KTI Laskutus Oy todentaa ainoastaan laskurahoitusasiakkaidensa henkilöllisyyden rahanpesulain edellyttämällä tavalla. Sen sijaan muilla tavoin ilmoitusvelvollisen asiakkaaksi tulleiden perintäasiakkaiden henkilöllisyyden todentamisessa havaittiin systemaattisia puutteita sekä oikeushenkilöasiakkaiden että luonnollisten henkilöiden kohdalla. Tarkastushavaintojen perusteella näiden asiakastyyppeiden tuntemistietojen hankkimisessa oli merkittäviä puutteita, ja ne puuttuivat lähes kokonaan. Vakavat puutteet koskevat merkittävää osaa ilmoitusvelvollisen asiakkaita, sillä ilmoitusvelvolliselta 2.5.2024 saadun selvityksen mukaan aikavälillä 1.1.2023-15.3.2024 integraation kautta avattuja perintäasiakkuuksia oli ■■■ ja manuaalisesti avattuja perintäasiakkuuksia ■■■ kappaletta.

Tarkastuksella aluehallintovirasto valitsi yrityksen asiakasluettelosta 24 asiakasta, joista kerätyt tiedot pyydettiin tarkastuksella nähtäväksi. Asiakkaista hankitut tuntemistiedot olivat merkittäväällä tavalla puutteelliset kaikkien tarkastusotantaan kuuluneen perintäliiketoiminnan kymmenen oikeushenkilöasiakkaan kohdalla. Yhdenkään oikeushenkilöasiakkaan henkilöllisyyttä ei ollut todennettu. Myöskään oikeushenkilöasiakkaan edustajia ei ollut tunnistettu ja näiden henkilöllisyyttä ei ollut todennettu. Tarkastusotantaan kuuluneiden neljän perintäliiketoiminnan henkilöasiakkaan osalta puutteet koskivat kahta perintätoimeksiannon antanutta luonnollista

henkilöä. Kahta henkilöasiakasta ei ollut tunnistettu ja näiden henkilöllisyyttä ei ollut todennettu.

Aluehallintovirasto laajensi tekemäänsä otantaa pyytämällä 18.4.2024 päivättyllä selvityspyynnöllä KTI Laskutus Oy:tä toimittamaan asiakkaan tuntemiseksi hankitut tiedot satunnaisotannalla valitun 35 asiakkaan osalta. Otoksen valikoituneista asiakkaista viisi oli niin sanottuja kevytyrittäjiä. Kahdeksan asiakkuutta oli sen luonteisia, ettei yhtään toimeksiantoa ollut koskaan suoritettu. Kevytyrittäjät ja asiakkaat, joilla ei ollut yhtään toteutunutta toimeksiantoa, rajattiin pois tarkastuksesta. Lisäotoksen koko oli siten 22 asiakasta.

Lisäotannan asiakkuuksien kohdalla jo aiemmin tarkastuksessa havaitut puutteet toistuivat samanlaisina. Asiakkaista 11 oli perintäpuolen oikeushenkilöasiakkaita, jotka oli tunnistettu. Ainoastaan yhden oikeushenkilöasiakkaan edustaja oli tunnistettu ja tämän henkilöllisyys oli todennettu vahvalla sähköisellä tunnistautumisella. Kymmenen asiakkaan ja heidän edustajiensa henkilöllisyyttä ei ollut todennettu. Neljä otannan asiakasta oli luonnollisia henkilöitä. Ilmoitusvelvollinen oli tunnistanut asiakkaansa, mutta asiakkaiden henkilöllisyyksiä ei ollut todennettu.

Tarkastushavaintojen perusteella aluehallintovirasto katsoo, että ilmoitusvelvollisen tuntemistoimenpiteet integraation ja manuaalisen avauksen kautta perintäasiakkaiksi tulleiden asiakkaiden osalta ovat olleet kauttaaltaan puutteellisia. Kaiken tarkastuksella esitetyn perusteella aluehallintovirasto katsoo, että puutteet koskevat systemaattisesti kaikkia integraation ja manuaalisen avauksen kautta tulleita perintäasiakkaita, ei ainoastaan niitä asiakkaita, joista hankitut tuntemistiedot aluehallintovirasto on tarkastuksella nimenomaisesti tarkastanut.

3.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Vastineessaan KTI Laskutus Oy ei kiistä tarkastuksessa havaittuja puutteita, mutta korostaa, että havaitut puutteet ovat koskeneet ainoastaan perintäasiakkuuksia, jotka ovat tulleet yrityksen hoitoon integraation ja manuaalisen avauksen kautta.

Perintätoimeksiantajien kokonaismäärä aikavälillä 1.1.2023-13.3.2024 on ollut [REDACTED]

[REDACTED]. Keskimääräinen perintätoimeksiannon koko on ollut [REDACTED] euroa. Yrityksen liikevaihto vuonna 2023 on ollut 2 456 026 euroa. Perintäliiketoiminnan osuus liikevaihdosta on ollut [REDACTED]

[REDACTED]. Edellä mainittu huomioiden yritys katsoo, että sen mahdolliset puutteet asiakkaiden tuntemisen osalta on katsottava vähäisiksi sekä

perintätoiminnan liiketoiminnallisen että perintätoimeksiantojen lukumäärän ja suuruuden perusteella.

Lisäksi KTI Laskutus Oy korostaa sitä, että yrityksellä on ollut epätietoisuutta, miten manuaalisesti avattavien perintätoimeksiantojen sekä integraation kautta tulleiden perintätoimeksiantojen kanssa on rahanpesulain näkökulmasta toimittava. Yrityksellä on ollut aluehallintoviraston tarkastuksella virheelliseksi katsottu toimintapa koskien sitä, miten yritys on ulkoistanut integraation kautta tulleiden perintätoimeksiantojen asiakkaiden tuntemisen. Suoritetun tarkastuksen johdosta KTI Laskutus Oy on kiinnittänyt ja tulee kiinnittämään huomiota siihen, että kaikki sen asiakkuudet avataan ja tunnistetaan samalla tavalla kuin laskurahoitusasiakkaat, joiden osalta tarkastuksessa ei ollut huomautettavaa.

KTI Laskutus Oy korostaa, että kuulemiskirjeessä integraation kautta ja manuaalisesti avattujen perintätoimeksiantojen osalta esille nostetut puutteet (kuulemiskirjeessä numeroidut puutteet 2,3,4,5 ja 6) ovat seurausta yrityksen tarkastuksen perusteella ilmenneestä puutteellisesta määräysten tulkinnasta liittyen asiakkaiden tuntemisen kevennettyyn menettelyyn ja asiakkaiden tuntemisen ulkoistamiseen.

3.4 Johtopäätökset

KTI Laskutus Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus tunnistaa asiakkaansa ja todentaa tämän henkilöllisyys. Silloin, kun liiketoimet ovat tapahtuneet edustajaa käyttäen, ilmoitusvelvollisella on ollut rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 3 momentin mukainen velvollisuus tunnistaa edustaja ja todentaa myös edustajan henkilöllisyys.

Ilmoitusvelvollinen ei kuitenkaan ole todentanut kaikkien asiakkaiden tai näiden edustajien henkilöllisyyttä. Puute on koskenut perintätoimeksiantojen osalta systemaattisesti integraation ja manuaalisen avauksen kautta tulleita asiakkaita sekä asiakkaiden edustajia. Tarkastelujakson aikana tällaisia asiakkaita on ollut useita satoja, muodostaen merkittävän osan ilmoitusvelvollisen kaikista perintäasiakkaista.

Tarkastushavaintojen perusteella ilmoitusvelvollisella ei ole ollut olemassa edellä mainittujen asiakkaiden osalta riittäviä menettelytapoja asiakkaiden ja heidän edustajiensa henkilöllisyyksien todentamisesta. Ilmoitusvelvollisella ei ollut olemassa myöskään toimintaansa soveltuvia kirjallisia toimintaohjeita asiakkaiden tuntemista koskevista menettelyistä.

Ilmoitusvelvollinen on vastineessaan kertonut korjanneensa menettelynsä asiakkaan henkilöllisyyden todentamiseksi integraatio ja manuaalisen avauksen asiakkaiden osalta. Ilmoitusvelvollinen on kertonut puutteellisten

toimintatapojen johtuneen yrityksen puutteellisesta määräysten tulkinnasta asiakkaiden tuntemisen kevennetyn menettelyn ja asiakkaiden tuntemisen ulkoistamisen osalta.

Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että ilmoitusvelvollinen on ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin tarkastuksen jälkeen. Hallinnollisen seuraamuksen määräämisen kannalta asialla ei kuitenkaan ole merkitystä, sillä hallinnollisen seuraamuksen perusteena on se asiantila, joka yrityksessä vallitsi tarkastushetkellä. Lisäksi aluehallintovirasto edellyttää aina, että ilmoitusvelvollinen korjaa puutteelliseksi havaitun menettelynsä lainmukaiseksi. Siinäkin tapauksessa, että ilmoitusvelvolliselle määrätään hallinnollinen seuraamus, havaitut puutteet on korjattava ja ilmoitusvelvollisen on jatkossa noudatettava rahanpesulakia asianmukaisesti.

Aluehallintovirasto toteaa, että ilmoitusvelvollinen voi rahanpesulain 3 luvun 8 §:n mukaan noudattaa yksinkertaistettua tuntemismenettelyä asiakkaan tuntemiseksi, jos ilmoitusvelvollinen riskiarvionsa perusteella arvioi, että asiakassuhteeseen tai yksittäiseen liiketoimeen liittyy vähäinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski. Valtioneuvoston asetuksessa menettelyistä asiakkaan tuntemiseksi ja riskitekijöistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ehkäisemiseksi (929/2021) säädetään tarkemmin yksinkertaistetun tuntemismenettelyn sisällöstä. Asetuksen 1 §:ssä todetaan, että ilmoitusvelvollinen voi yksinkertaistettua menettelyä noudattaessaan sopeuttaa yksittäisiä tai kaikkia rahanpesulain 3 luvun 2–4 ja 6 §:ssä tarkoitettuja asiakkaan tuntemistoimia niiden ajoituksen tai toistuvuuden sekä asiakkaan tuntemistietojen määrän ja lähteiden osalta. Asetuksen 4 §:n mukaan yksinkertaistettu tuntemismenettely ei kuitenkaan vapauta ilmoitusvelvollista velvollisuudesta tehdä tuntemistoimia. Tässä tapauksessa ilmoitusvelvollinen ei ole saanut jättää perintäasiakkaiden tai näiden edustajien henkilöllisyyttä kokonaan todentamatta.

Lisäksi aluehallintovirasto toteaa, että rahanpesulain 3 luvun 7 §:n mukaan rahanpesulain mukaisen ilmoitusvelvollisen on mahdollista täyttää asiakkaan tuntemista koskevat velvollisuudet toisen ilmoitusvelvollisen puolesta. Aluehallintovirasto katsoo, ettei KTI Laskutus Oy ole ulkoistanut asiakkaan tuntemista koskevien velvollisuuksien täyttämistä toiselle ilmoitusvelvolliselle integraatioasiakkaiden osalta siten kuin rahanpesulaki edellyttää. Tarkastuskäynnillä havaittiin, ettei ilmoitusvelvollisen asiakasjärjestelmästä ole yhteyttä tilitoimistojen taloushallintojärjestelmien rajapintaan, eikä ilmoitusvelvollisella ole ollut myöskään muuten hallussa niitä asiakkaan tuntemistietoja, jotka sillä rahanpesulain 3 luvun 7 §:n mukaan tulisi olla ennen liiketoimen suorittamista. Ilmoitusvelvollinen ei myöskään ollut solminut mitään sopimusta toisen ilmoitusvelvollisen kanssa asiakkaan tuntemistimenpiteiden täyttämistä sen puolesta. Aluehallintovirasto toteaa, ettei

KTI Laskutus Oy ollut myöskään käsitellyt riskiarviossaan integraation kautta tuleviin asiakkaisiin liittyviä riskejä tai menettelytapoja.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetun velvoitteen todentaa asiakkaan tai tämän edustajan henkilöllisyys kaikkien niiden perintäasiakkaiden osalta, jotka ovat integraation kautta tulleita tai manuaalisen avauksen asiakkaita.

4 Tosiasiallisten edunsaajien tunnistamista koskevat puutteet

4.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollinen ei saa perustaa asiakassuhdetta, jos se ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi ResL:n 3 luvussa säädettyjä toimia. Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on voitava osoittaa valvontaviranomaiselle, että ilmoitusvelvollisen asiakkaan tuntemista ja jatkuvaa seurantaa koskevat menetelmät ovat riittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin kannalta.

ResL:n 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on tunnistettava ja pidettävä yllä riittäviä, tarkkoja ja ajantasaisia tietoja asiakkaan tosiasiallisista edunsaajista ja tarvittaessa todennettava näiden henkilöllisyys. Sen lisäksi ilmoitusvelvollisen on asiakkaaseen liittyviin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeihin nähden asianmukaisella tavalla ja riittävässä laajuudessa selvitettävä, käyttääkö joku muu määräysvaltaa asiakkaassa. 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen tulee pitää kirjaa tosiasiallista edunsaajaa koskevista tunnistamistoimenpiteistä.

ResL:n 3 luvun 3 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan asiakkaan tuntemista koskevista tiedoista on säilytettävä oikeushenkilön tosiasiallisten edunsaajien nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus ja sen puuttuessa kansalaisuus sekä tarvittaessa tarkempi kuvaus omistus- ja määräysvalta-rakenteesta.

4.2 Tarkastushavainnot

Tarkastushavaintojen perusteella KTI Laskutus Oy ei ollut tunnistanut integraation ja manuaalisen avauksen kautta tulleiden perintätoimeksiantaja-asiakkaidensa tosiasiallisia edunsaajia, eikä näiden tuntemistietojakaan ollut siten myöskään selvitetty. Ilmoitusvelvolliselta 2.5.2024 saadun selvityksen mukaan aikavälillä 1.1.2023-15.3.2024 integraation kautta avattuja perintäasiakkuuksia oli yhteensä ■■■■ ja manuaalisesti avattuja perintäasiakkuuksia ■■■■ kappaletta.

4.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollisen vastine asiakkaan tuntemistietojen osalta on esitelty kohdassa 3.3. Ilmoitusvelvollinen ei ole lausunut nimenomaisesti tosiasiallisten edunsaajien tunnistamista koskevasta puutteesta, vaan toteaa yleisesti, että integraation kautta ja manuaalisesti avattujen perintätoimeksiantojen osalta esille nostetut puutteet ovat seurausta yrityksen tarkastuksen perusteella ilmenneestä puutteellisesta määräysten tulkinnasta liittyen asiakkaiden tuntemisen kevennettyyn menettelyyn ja asiakkaiden tuntemisen ulkoistamiseen.

4.4 Johtopäätökset

KTI Laskutus Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus tunnistaa asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja. Ilmoitusvelvollinen ei ole tunnistanut perintätoimeksiantojen osalta integraation ja manuaalisen avauksen asiakkaiden tosiasiallisia edunsaajia. Ilmoitusvelvollisen menettelyllinen puute on koskenut merkittävää osaa ilmoitusvelvollisen perintäasiakkaita, sillä tarkastelujakson aikana ilmoitusvelvollisella on ollut satoja näihin ryhmiin kuuluvia asiakkuuksia.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen noudattaa rahanpesulain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua velvoitetta tunnistaa ja pitää yllä riittäviä, tarkkoja ja ajantasaisia tietoja asiakkaan tosiasiallisesta edunsaajasta integraation ja manuaalisen avauksen asiakkaiden osalta.

5 Asiakkaan poliittisen vaikutusvallan toteamista koskevat puutteet

5.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 3 luvun 13 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisella tulee olla asianmukaiset riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvat menettelyt sen toteamiseksi, onko asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja, tai onko hän ollut poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani.

Ilmoitusvelvollisen on noudatettava tehostettua tuntemisvelvollisuutta ja suoritettava ResL:n 3 luvun 13 §:n 3 momentissa mainitut toimenpiteet, mikäli asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja on poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, tällaisen henkilön perheenjäsen tai henkilö, jonka tiedetään olevan tällaisen henkilön yhtiökumppani.

5.2 Tarkastushavainnot

Tarkastuksen perusteella KTI Laskutus Oy:llä ei ollut olemassa riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvia menettelyjä sen toteamiseksi, onko perintätoimeksiantaja-asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö tai tällaisen henkilön läheinen (PEP).

KTI Laskutus Oy:n riskiarviossa mainitaan, että PEP-asema tarkastetaan aina laskurahoitusasiakkaiden osalta. Perintäasiakkaiden osalta PEP-tietoa ei kuitenkaan ole selvitetty, jonka vuoksi ainoastaan laskurahoituksen kautta tulleiden perintäasiakkaiden poliittinen vaikutusvalta on tullut ilmoitusvelvollisessa selvitettyksi. Perintäasiakkaiden poliittisen vaikutusvallan selvittämättä jättämistä ei ollut arvioitu ilmoitusvelvollisen riskiarviossa, jonka vuoksi ilmoitusvelvollisen noudattama menettelytapa ei perustunut asianmukaiseen riskiperusteiseen arviointiin.

5.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollisen vastine asiakkaan tuntemistietojen osalta on esitelty kohdassa 3.3. Ilmoitusvelvollinen ei vastineessaan lausunut nimenomaisesti asiakkaan poliittisen vaikutusvallan toteamisesta, vaan toteaa yleisesti, että integraation kautta ja manuaalisesti avattujen perintätoimeksiantojen osalta esille nostetut puutteet ovat seurausta yrityksen tarkastuksen perusteella ilmenneestä puutteellisesta määräysten tulkinnasta liittyen asiakkaiden tuntemisen kevennettyyn menettelyyn ja asiakkaiden tuntemisen ulkoistamiseen.

5.4 Johtopäätökset

KTI Laskutus Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 13 §:n mukainen velvollisuus luoda asianmukaiset riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvat menettelytavat sen toteamiseksi, onko asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja, tai onko hän ollut poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani.

Ilmoitusvelvollisella ei kuitenkaan ollut olemassa perintäasiakkaiden osalta asianmukaisia riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvia menettelytapoja asiakkaan tai asiakkaan tosiasiallisen edunsaajan poliittisen vaikutusvallan toteamiseksi. Perintäasiakkaiden poliittisen vaikutusvallan selvittämisen tarpeellisuutta ei ollut myöskään arvioitu ilmoitusvelvollisen riskiarviossa. Näin ollen perintäasiakkaiden poliittisen vaikutusvallan selvittämättä jättäminen ei perustu ilmoitusvelvollisen suorittamaan riskiperusteiseen arviointiin. Koska asiakkaan poliittista vaikutusvaltaa ei ollut selvitetty, ei ilmoitusvelvollinen ole voinut toiminnassaan tunnistaa mahdollisia tilanteita, joissa

asiakkaaseen olisi tullut soveltaa tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 3 luvun 13 §:ää asianmukaisista menettelyistä poliittisen vaikutusvallan toteutukseksi perintäasiakkaiden osalta.

6 Asiakkaan tuntemistietojen säilyttämistä koskevat puutteet

6.1 Sovellettavat säännökset

ResL 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on pidettävä kaikki asiakkaan tuntemista ja liiketoimia koskevat asiakirjat ja tiedot ajantasaisina ja olennaisina. Tiedot on säilytettävä luotettavalla tavalla viiden vuoden ajan vakituisen asiakassuhteen päättymisestä.

ResL 3 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan asiakkaan tuntemista koskevista tiedoista on säilytettävä muun muassa oikeushenkilön hallituksen jäsenten täydelliset nimet, syntymäajat ja kansalaisuudet (kohta 4).

6.2 Tarkastushavainnot

Tarkastushavaintojen perusteella KTI Laskutus Oy:n suorittama asiakkaan tunteminen on ollut monin paikoin riittämätöntä, ja useiden rahanpesulain edellyttämien asiakastietojen selvittäminen on laiminlyöty perintäpuolen integraation ja manuaalisen avauksen asiakkaiden osalta. Siltä osin kuin rahanpesulain edellyttämiä asiakastietoja ei alun perinkään ole hankittu, ei asiakastietojen säilyttämättä jättämiseen kohdistu erillistä moitetta, vaan lain edellyttämien tietojen puuttuminen on ollut välitön seuraus yrityksen muista laiminlyönneistä.

Tarkastuksella havaittiin kuitenkin joitain sellaisia asiakkaan tuntemistietojen hankkimista ja säilyttämistä koskevia puutteita, jotka eivät tule jo arvioiduksi yrityksen muita laiminlyönnejä käsiteltäessä.

Ilmoitusvelvollinen ei ollut hankkinut ja säilyttänyt tarkastusotantoihin osuneiden 21 perintäpuolen oikeushenkilöasiakkaan hallituksen jäsenten nimiä, syntymäaikoja ja kansalaisuuksia.

6.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollisen vastine asiakkaan tuntemistietojen osalta on esitelty kohdassa 3.3. Ilmoitusvelvollinen ei vastineessaan lausunut nimenomaisesti asiakkaan tuntemistietojen osalta, vaan toteaa yleisesti, että integraation kautta ja manuaalisesti avattujen perintätoimeksiantojen osalta esille nostetut puutteet ovat seurausta yrityksen tarkastuksen perusteella

ilmenneestä puutteellisesta määräysten tulkinnasta liittyen asiakkaiden tuntemisen kevennettyyn menettelyyn ja asiakkaiden tuntemisen ulkoistamiseen.

6.4 Johtopäätökset

KTI Laskutus Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentin mukainen velvollisuus hankkia ja säilyttää asiakkaan hallitusta koskevat tiedot viiden vuoden ajan vakituisen asiakassuhteen päättymisestä.

Tietojen hankkiminen ja säilyttäminen on kuitenkin laiminlyöty tarkastusotantaan osuneiden 21 oikeushenkilöasiakkaan osalta. Oikeushenkilön hallituksen tai vastaavan päättävän elimen jäsenten tietoja ei ollut hankittu lainkaan. Aluehallintovirasto katsoo havaitun laiminlyönnin olevan systemaattinen, ilmoitusvelvollisen virheellisistä menettelytavoista johtuva puute, ja siksi sama puute toistuu myös laajemmin muiden ilmoitusvelvollisen perintäasiakkaiden kohdalla. Ilmoitusvelvollisen menettelyllinen puute on koskenut merkittävää osaa ilmoitusvelvollisen perintäasiakkaita, sillä tarkastelujakson aikana ilmoitusvelvollisella on ollut satoja integraation tai manuaalisen avauksen asiakasta. Ainoastaan laskurahoitusasiakkaiden tosiasialliset edunsaajat on tunnistettu.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 3 luvun 3 §:n 2 momentin 4 kohtaa siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut hankkinut ja säilyttänyt tietoja sen perintäpuolen oikeushenkilöasiakkaiden hallituksen jäsenten nimistä, syntymäajoista ja kansalaisuuksista.

7 Pakotesäätelyn ja jäädyttämispäätösten huomioiminen

7.1 Sovellettavat säännökset

ResL 3 luku 16 §:n mukaan ilmoitusvelvollisella tulee olla osana asiakkaan tuntemiseen liittyviä toimia tehokkaat toimintaperiaatteet, menettelytavat ja sisäinen valvonta sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollinen noudattaa niitä velvoitteita, joita ilmoitusvelvolliselle seuraa pakotesäätelystä ja jäädyttämispäätöksistä.

7.2 Tarkastushavainnot

KTI Laskutus Oy ei ole ulottanut perintäliiketoiminnan osalta pakote- ja jäädytyslistaseurantaa integraation ja manuaalisen avauksen kautta tullessiin asiakkaisiin. Ilmoitusvelvollinen on seurannut jäädytys- ja pakotelistoja ainoastaan laskurahoitusasiakkaiden osalta.

Perintäliiketoiminnan osalta pakote- ja jäädytyslistaseurannan puutteiden korjaaminen edellyttää myös tosiasiallisten edunsaajien selvittämisen

puutteiden korjaamista. Jos ilmoitusvelvollinen ei selvitä asiakkaan tosiasiallisia edunsaajia, ei pakotemonitorointia voida tehdä lain edellyttämällä tehokkaalla tavalla, sillä velvoite pakotemonitoroinnista koskee sekä asiakasta että tämän tosiasiallisia edunsaajia.

7.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollisen vastine asiakkaan tuntemistietojen osalta on esitelty kohdassa 3.3. Ilmoitusvelvollinen ei vastineessaan lausunut nimenomaisesti pakotesäätelyn ja jäädytyspäästösten huomioimisen osalta, vaan toteaa yleisesti, että integraation kautta ja manuaalisesti avattujen perintätoimeksiantojen osalta esille nostetut puutteet ovat seurausta yrityksen tarkastuksen perusteella ilmenneestä puutteellisesta määräysten tulkinnasta liittyen asiakkaiden tuntemisen kevennettyyn menettelyyn ja asiakkaiden tuntemisen ulkoistamiseen.

7.4 Johtopäätökset

KTI Laskutus Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 16 §:n mukainen velvollisuus luoda tehokkaat toimintaperiaatteet, menettelytavat ja sisäinen valvonta sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollinen noudattaa niitä velvoitteita, joita ilmoitusvelvolliselle seuraa pakotesäätelystä ja jäädyttämispäätöksistä.

Ilmoitusvelvollisella ei kuitenkaan ollut lainkaan olemassa menettelytapoja sen varmistamiseksi, että se noudattaa pakotteita ja jäädyttämispäätöksiä perintäasiakkaiden osalta. Ilmoitusvelvollinen on suorittanut pakotemonitorointia ainoastaan laskurahoitusasiakkaisiin. Ilmoitusvelvollisen menettelyllinen puute on koskenut merkittävää osaa ilmoitusvelvollisen perintäasiakkaita, sillä tarkastelujakson aikana ilmoitusvelvollisella on ollut [REDACTED] ns. integraation tai manuaalisen avauksen perintäasiakasta. Näihin asiakkaisiin ei kohdistettu lainkaan pakoteseurantaa. Ilmoitusvelvollinen ei olisi edes kyennyt suorittamaan pakotevalvontaa tehokkaasti, sillä se oli jättänyt näiden perintäasiakkaiden tosiasialliset edunsaajat selvittämättä.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 3 luvun 16 §:n noudattamisen perintäpuolen integraation ja manuaalisen avauksen asiakkaiden osalta.

8 Sisäisiä toimintaohjeita koskevat puutteet

8.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 9 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan ilmoitusvelvollisella tulee olla omaan toimintaansa soveltuvia toimintaohjeita asiakkaiden tuntemista koskevista menettelyistä sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen

estämiseen liittyvästä asiakasta koskevien tietojen hankkimisesta, jatkuvasta seurannasta ja selonottovelvollisuudesta sekä ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta.

8.2 Tarkastushavainnot

Tarkastushavaintojen perusteella KTI Laskutus Oy:llä ei ole olemassa asianmukaisia toimintaohjeita tai menettelytapoja epäilyttävien liiketoimien havaitsemiseksi, selonottovelvollisuuden täyttämiseksi ja epäilyttävistä liiketoimista ilmoittamiseksi.

Aluehallintovirasto pitää ilmoitusvelvollisen toimintaa moitittavana, sillä puuttuvien toimintaohjeiden ja menettelytapojen vuoksi ilmoitusvelvollisen kykyä havaita epäilyttäviä liiketoimia voidaan pitää heikentyneenä. Ilmoitusvelvollinen ei ole voinut osoittaa, että se olisi huolehtinut työntekijöiden riittävästä ohjeistamisesta epäilyttävien liiketoimien havaitsemiseksi ja niistä ilmoittamiseksi. Lisäksi ilmoitusvelvollisen tosiasiallista kykyä havaita epäilyttäviä liiketoimia voidaan pitää heikentyneenä myös siksi, että ilmoitusvelvollinen on laiminlyönyt perintäpuolen osalta asiakkaan tuntemiseen liittyvien olennaisten asiakkaan tuntemiseen liittyvien toimenpiteiden suorittamisen.

8.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

KTI Laskutus Oy kertoo vastineessaan, että rahanpesulain velvoitteiden noudattamisen valvonta ja henkilökunnan koulutus ovat osa yrityksen jokapäiväistä esihenkilötyötä. Yrityksen perintäorganisaatioon kuuluu 1+4 henkilöä, jotka työskentelevät pääosin samassa tilassa, ja ovat esihenkilönsä kanssa jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Tässä tiiviissä työyhteisössä kaikki informaatio, myös asiakkuuksiin liittyvä, siirtyy reaaliaikaisesti kaikille. Kaikki poikkeavat ja huomiota herättävät toimeksiannot käsitellään erikseen henkilöstön kanssa sekä erikseen vielä johtoryhmässä. Organisaation koulutus uusien ohjeistuksien ja viranomaismääräysten osalta on jatkuvaa ja reaaliaikaista. Lisäksi viranomaisten antamat kirjalliset ohjeistukset sekä "uutiskirjeet" jaetaan henkilöstölle luettavaksi. [REDACTED]

Edellä mainittu huomioiden KTI Laskutus Oy katsoo, että se on täyttänyt lain asettamat vaatimukset henkilökunnan kouluttamisesta ja sisäisistä toimintaohjeista. Yrityksen näkemyksen mukaan laki ei edellytä nimenomaisia kirjallisia toimintaohjeita.

8.4 Johtopäätökset

KTI Laskutus Oy:llä on ollut rahanpesulain 9 luvun 1 §:n 3 momentin mukainen velvollisuus laatia omaan toimintaansa soveltuvat toimintaohjeet rahanpesulain keskeisten velvoitteiden noudattamisesta. Toimintaohjeita koskeva vaatimus koskee kaikkea ilmoitusvelvollisen harjoittamaa rahanpesulain soveltamisalaa kuuluvaa toimintaa.

Rahanpesulain 9 luvun 1 §:n 3 momentissa ei sananmukaisesti edellytetä toimintaohjeiden olevan kirjallisessa muodossa. Myöskään nyt voimassa olevan lain esitöissä (HE 228/2016) ei puhuta ohjeiden kirjallisesta muodosta, vaan säännöksen todetaan vastaavan aiemmin voimassa olleen rahanpesulain (503/2008) 34 §:n 2 momenttia. Myöskään aiemmin voimassa olleen rahanpesulain esitöissä (25/2008) ei nimenomaisesti mainita toimintaohjeiden kirjallista muotoa, vaan esitöiden mukaan sisäisten ohjeiden tulli kattaa erilaiset jakelukanavat ja tuotteet sekä ulkoistetut palvelut, samoin kun mahdolliset asiamiessuhteet. Vaikkei laissa nimenomaisesti toimintaohjeiden kirjallista muotoa edellytetä, aluehallintovirasto katsoo rahanpesulain vaatimusten edellyttävän olemassa olevien toimintaohjeiden dokumentoimista. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan ilmoitusvelvolliselta edellytettävät sisäiset toimintaohjeet ovat konkreettisia käytännön ohjeita, joiden tulee olla riittävän yksityiskohtaisia. Käytännön toimintaohjeet ovat osa ilmoitusvelvollisen riskienhallintaa, jota siltä edellytetään rahanpesulain 2 luvun 3 §:n 2 momentissa.

Rahanpesulain 3 luvun 1 §:n 4 momentin mukaisesti ilmoitusvelvollisen on voitava osoittaa valvontaviranomaiselle, että ilmoitusvelvollisen rahanpesulaissa säädetyt asiakkaan tuntemista ja jatkuvaa seurantaa koskevat menetelmät ovat riittäviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin kannalta. Tarkastushetkellä ilmoitusvelvollisella ei ole ollut toimintaohjeita dokumentoituna, eikä se siksi ole voinut osoittaa, että sillä olisi toimintaohjeita olemassa. Ilmoitusvelvollinen ei myöskään muutoin ole voinut osoittaa toimintaohjeiden olemassaoloa. Esimerkiksi asiakassuhteen jatkuvasta seurannasta tai selonottovelvollisuuden täyttämistä koskevista menettelyistä ja ohjeistuksista ei tarkastuksella saatu mitään näyttöä. Tarkastushavaintojen perusteella ilmoitusvelvollisen asiakkaan tuntemista koskevat toimintatavat ovat olleet tosiasiallisesti puutteellisia erityisesti osan perintäasiakkuuksien osalta, mutta toimintaohjeita koskeva puute koskee myös ilmoitusvelvollisen laskurahoitusasiakkaita.

Edellä mainittu huomioiden aluehallintovirasto katsoo, ettei KTI Laskutus Oy:llä ole työntekijöilleen riittäviä toimintaohjeita rahanpesulain keskeisten velvoitteiden noudattamiseksi.

Näin ollen aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen noudattaa rahanpesulain 9 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua velvoitetta laatia omaan toimintaan soveltuvat toimintaohjeet.

9 Sisäistä ilmoituskanavaa koskevat puutteet

9.1 Sovellettavat säännökset

ResL 7 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisella on oltava menettelytavat, joita noudattamalla sen palveluksessa olevat tai asiamiehet voivat ilmoittaa sen sisällä riippumattoman kanavan kautta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten epäilystä rikkomisesta.

9.2 Tarkastushavainnot

Tarkastushetkellä KTI Laskutus Oy:llä ei ollut käytössään sisäistä ilmoituskanavaa.

Tarkastusprosessin aikana KTI Laskutus Oy kertoi, että yritys luo sisäisen, riippumattoman, ilmoituskanavan, jonka kautta työntekijät voivat ilmoittaa matalalla kynnyksellä mahdollisista havaitsemistaan rahanpesulain rikkomuksista.

9.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Vastineessaan ilmoitusvelvollinen kertoo, että se luo sisäisen ilmoituskanavan havaituille rahanpesulain rikkomuksille.

9.4 Johtopäätökset

KTI Laskutus Oy:llä on ollut rahanpesulain 7 luvun 8 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus luoda menettelytavat, joita noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa sen sisällä riippumattoman kanavan kautta rahanpesulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten epäilystä rikkomisesta.

Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että ilmoitusvelvollinen on ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin tarkastuksen johdosta. Hallinnollisen seuraamuksen määräämisen kannalta asialla ei kuitenkaan ole merkitystä, sillä hallinnollisen seuraamuksen perusteena on se asiantila, joka yrityksessä vallitsi tarkastushetkellä.

Koska lain edellyttämiä menettelytapoja ei KTI Laskutus Oy:llä ole vielä tarkastushetkellä ollut, aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen noudattaa rahanpesulain 7 luvun 8 §:n velvoitetta sanotuista menettelytavoista.

10 Seuraamusmaksun määrääminen

Edellä esitetyn perusteiden aluehallintovirasto toteaa ilmoitusvelvollisen tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti ja järjestelmällisesti laiminlyöneen tai rikkoneen rahanpesulain velvoitteita.

Aluehallintovirasto määrää ResL:n 8 luvun 3 §:n 1 momentin nojalla KTI Laskutus Oy:lle seuraamusmaksun sen johdosta, että ilmoitusvelvollinen on tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti ja järjestelmällisesti laiminlyönyt noudattaa seuraavia säännöksiä:

1. ResL:n 2 luvun 3 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollisen riskiarviossaan esittämät toimintaperiaatteet ja menettelytavat olivat puutteellisia riskien tunnistamisen ja arvioimisen, perintäasiakkaiden tuntemiskäytäntöjen sekä asiakkaiden PEP-asemaan liittyvien menettelytapojen osalta;
2. ResL:n 3 luvun 2 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut todentanut asiakkaidensa henkilöllisyyksiä;
3. ResL:n 3 luvun 6 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut tunnistanut ja pitänyt yllä riittäviä tietoja asiakkaan tosiasiallisista edunsaajista;
4. ResL:n 3 luvun 13 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut olemassa asianmukaisia riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvia menettelyjä asiakkaan tai tämän tosiasiallisten edunsaajien poliittisen vaikutusvallan toteamiseksi;
5. ResL:n 3 luvun 3 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut säilyttänyt kaikkia lainkohdan edellyttämiä asiakkaan tuntemistietoja;
6. ResL 3 luvun 16 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut osana asiakkaan tuntemiseen liittyviä toimia tehokkaita toimintaperiaatteita, menettelytapoja ja sisäistä valvontaa sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollinen noudattaa niitä velvoitteita, joita ilmoitusvelvolliselle seuraa pakotesäätelystä ja jäädyttämispäätöksistä;
7. ResL:n 9 luvun 1 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut laatinut omaan toimintaansa soveltuvia toimintaohjeita; ja
8. ResL:n 7 luvun 8 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut riippumatonta kanavaa rahanpesulain säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta ilmoittamiseksi.

Havaituista laiminlyönneistä aluehallintovirasto arvioi erityisen moitittavaksi asiakkaan ja asiakkaan edustajan henkilöllisyyden todentamista koskevat laiminlyönnit. Asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen ovat rahanpesulain keskeisimpiä asiakkaan tuntemiseen liittyviä velvollisuuksia, joiden avulla ilmoitusvelvollinen varmistuu siitä, kenen kanssa se asioi, ja kenen toimeksiannosta ja varoilla liiketoimia tehdään. Samasta syystä ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaan tosiasialliset edunsaajat. Jos ilmoitusvelvollinen ei pysty tunnistamaan asiakasta ja todentamaan

tämän henkilöllisyyttä taikka tunnistamaan asiakkaan tosiasiallisia edunsaajia, ei ilmoitusvelvollinen saa perustaa asiakassuhdetta tai suorittaa liiketoimea.

KTI Laskutus Oy:n toiminnassa havaitut puutteet ovat olleet kestoaltaan pitkäaikaisia. KTI Laskutus Oy on rekisteröitynyt 13.5.2019 aluehallintoviraston perintätoimen harjoittajien rekisteriin. Puutteet asiakkaan tuntemista koskevissa menettelyissä ovat olleet jatkuvia ja järjestelmällisiä tiettyjen perintäasiakkuuksien osalta perintätoiminnan aloituksesta 13.5.2019 ainakin tarkastushetkeen 13.3.2024 asti. Vastaanottamalla toimeksiantojen perusteella velallisten suorituksia ilman lain edellyttämiä asiakkaan tuntemistoimia ilmoitusvelvollinen on altistunut toiminnassaan merkittävälle rahanpesun riskille.

Edellä mainittujen velvoitteiden keskeisyyden vuoksi aluehallintovirasto arvioi laiminlyönnit vakaviksi. Lisäksi aluehallintovirasto pitää laiminlyönnejä järjestelmällisinä, sillä velvoitteet on jätetty täysin noudattamatta usean vuoden ajan tiettyjen perintäasiakkuuksien osalta. Näistä syistä aluehallintovirasto pitää seuraamusmaksun määräämistä perusteltuna.

Aluehallintovirasto määrää edellä mainituista laiminlyönneistä tai rikkomuksista yhteisen seuraamusmaksun rahanpesulain 8 luvun 3 §:n 1 momentin 1a, 2, 3, 5, 9, 9 c, 11 ja 12 kohdan perusteella.

Rahanpesulain 8 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan muulle kuin luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruus saa olla enintään joko kaksi kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönneillä saavutettu hyöty, jos se on määritettävissä, tai miljoona euroa, sen mukaan kumpi on korkeampi. Laskurahoituspalvelun osalta ilmoitusvelvollinen on kuitenkin myös rahoituspalvelun tarjoaja, jolloin seuraamusmaksun enimmäismäärä määräytyy rahanpesulain 8 luvun 4 §:n mukaan pykälän 7 momentin nojalla. Näin ollen KTI Laskutus Oy:lle määrättävän seuraamusmaksun suuruus saa olla rahanpesulain 8 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan enintään kymmenen prosenttia ilmoitusvelvollisen seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai viisi miljoonaa euroa, sen mukaan kumpi on suurempi. Tässä tapauksessa laiminlyönneillä saavutettu hyöty ei ole arvioitavissa, jolloin seuraamusmaksun enimmäismäärä on viisi miljoonaa euroa.

Aluehallintovirasto on seuraamusmaksun määrää koskevassa kokonaisarviossa ottanut huomioon menettelyn laadun, laajuuden ja kestoajan. Ilmoitusvelvollinen on toiminnassaan laiminlyönyt rahanpesulain velvoitteiden noudattamisen tiettyjen perintäasiakkuuksien osalta. Laiminlyönnit ovat jatkuneet useita vuosia, ja ilmoitusvelvollinen on korjannut menettelynsä vasta tarkastuksen jälkeen. Arvioinnissa on huomioitu se, että

ilmoitusvelvollisen asiakkaan tuntemista koskevat laiminlyönnit ovat koskeneet pääosin ainoastaan perintäliiketoiminnan tiettyjä asiakastyyppejä, eikä ilmoitusvelvollisen harjoittamaa liiketoimintaa kokonaisuudessaan.

Aluehallintovirasto pitää seuraamusmaksun mitoittamisen lähtökohtana ilmoitusvelvollisen vakavimpia laiminlyöntejä, eli asiakkaan ja asiakkaan edustajan henkilöllisyyden todentamisen puutteita. Ilmoitusvelvollisen muut seuraamusmaksun alaiset rahanpesulain laiminlyönnit on otettu huomioon seuraamusmaksun määrää korottavina tekijöinä huomioiden kuitenkin laiminlyöntien osittainen keskinäinen yhteys. Oikeudenmukaista seuraamusmaksua mitattaessa aluehallintovirasto on huomioinut kokonaisarvioinnissa KTI Laskutus Oy:n taloudellisen aseman. KTI Laskutus Oy:n liikevaihto vuonna 2023 oli tilinpäätöstietojen mukaan 2 584 676 euroa ja tilikauden tulos oli 274 893 euroa.

Ilmoitusvelvollinen on vastineessaan pyytänyt, että aluehallintovirasto ottaisi harkinnassaan huomioon sen, että tarkastuksella esille nostetut puutteet ovat koskeneet ainoastaan perintäliiketoiminnan ns. integraatio ja manuaalisen avauksen asiakkaita. KTI Laskutus Oy on toiminnassaan suurelta osin täyttänyt rahanpesulain vaatimukset asiakkaan tuntemisesta, ja sillä on normaalin toimintansa ohessa mahdollisuus havaita rahanpesua ja terrorismin rahoitusta. Ilmoitusvelvollinen katsoo, että sillä on harjoittamansa toimintansa vuoksi varsin hyvät näkymät asiakkaan liiketoimintaan, minkä voi katsoa lieventävän asiakkaan tuntemista koskevien laiminlyöntien mahdollisesti aiheuttamia haitallisia seurauksia. KTI Laskutus Oy viittaa vastineessaan aluehallintoviraston omaan ratkaisukäytäntöön määrättyjen hallinnollisten seuraamusten osalta, joka ei yrityksen näkemyksen mukaan puolla minkäänlaisen seuraamuksen määräämistä tässä asiassa. KTI Laskutus Oy:n näkemyksen mukaan aluehallintoviraston aiemmin määräämissä sanktioissa, kuten Oy Norm-Esko Consulting Ab:n tapauksessa, on ollut kyse merkittävästi laajemmista ja olennaisemmista puutteista verrattuna KTI Laskutus Oy:n tarkastuksessa havaittuihin.

Aluehallintoviraston määräämä hallinnollinen seuraamus ja sen määrä perustuu aina huolelliseen kokonaisharkintaan. Aluehallintovirasto on huomioinut seuraamusmaksun määrässä sen, että rahanpesulain laiminlyönnit ovat koskeneet pääasiassa vain perintäliiketoiminnan tiettyjä asiakastyyppejä. Ilmoitusvelvollisen vastineen mukaan perintäliiketoiminnan liikevaihto vuonna 2023 on ollut [REDACTED] euroa. Ilmoitusvelvollisen arvion mukaan ns. integraatio ja manuaalisen avauksen asiakkaat, joita puutteet ovat koskeneet, ovat muodostaneet [REDACTED] perintäliiketoiminnan vuoden 2023 liikevaihdosta.

Aluehallintovirasto katsoo, että ilmoitusvelvollisen laiminlyönnit asiakkaan ja asiakkaan edustajien todentamisessa sekä tosiallisten edustajien

tunnistamisessa ovat olleet sen luonteisia, ettei ilmoitusvelvollinen ole voinut tosiasiallisesti tiettyjen perintäasiakkuuksien osalta tietää kenen kanssa se liiketoimia suorittaa. Tämä on voinut altistaa ilmoitusvelvollisen tahtomattaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen välikappaleena olemiseen, ja toisaalta se on voinut johtaa myös pakotteiden noudattamatta jättämiseen. Aluehallintoviraston käsityksen mukaan kyseessä olevaan tapaukseen ei liity sellaisia erityisiä seikkoja, joiden voitaisiin katsoa lieventävän asiakkaan tuntemista koskevien laiminlyöntien mahdollisesti aiheuttamia haitallisia seurauksia. Rahanpesulaissa säädetyn hallinnollisen seuraamuksen määrääminen ei myöskään edellytä, että rahanpesua tai terrorismin rahoittamista olisi ilmoitusvelvollisen laiminlyönnin tai rikkomuksen vuoksi tosiasiallisesti tapahtunut tai että sitä olisi edes voinut tapahtua. Kansainvälisistä velvoitteista johtuen rahanpesulaki on laadittu varsin ankaraksi, ja lain sanamuotojen mukaan valvontaviranomaisen tulee määrätä hallinnollinen seuraamus ilmoitusvelvolliselle tämän tahallisista tai huolimattomuudesta aiheutuneista laiminlyönneistä, ellei lain 8 luvun 6 §:ssä säädetystä erityisestä syystä sitä voi jättää määräämättä. Tässä tapauksessa rahanpesulain 8 luvun 6 §:n edellytykset hallinnollisen seuraamuksen määräämättä jättämiseksi eivät täyty.

Aluehallintoviraston sanktioasioiden ratkaisukäytäntö perustuu aina tapauskohtaiseen kokonaisharkintaan. Esimerkiksi KTI Laskutus Oy:n vastineessaan viittaamassa Oy Norm-Esko Consulting Ab:n sanktiossa on ollut kyse ainoastaan yrityksen laiminlyönnistä rekisteröityä rahanpesun valvontarekisteriin, jota voidaan pitää kenties lievimpänä rahanpesulain velvoitteen rikkomuksena. Aluehallintovirasto katsoo sen nyt antaman päätöksen olevan sen noudattaman ratkaisulinjan mukainen, ottaen huomioon kaikki kokonaisharkintaan vaikuttaneet seikat. Aluehallintovirasto on kokonaisharkinnassaan huomionnut muun muassa ilmoitusvelvollisen harjoittaman toiminnan luonteen sekä laiminlyöntien tyyppin ja järjestelmällisyyden sekä sen, että rahanpesulain laiminlyönnit ovat koskeneet pääasiassa vain perintäliiketoiminnan tiettyjä asiakastyyppejä. Seuraamusmaksun määrässä aluehallintovirasto on huomionnut ilmoitusvelvollisen kokonaisliikevaihdon ja tuloksen lisäksi myös sen liikevaihdon, joka on muodostunut toiminnasta, jota koskevat asiakkaan tuntemistiedot ovat olleet puutteellisia. Tästä syystä aluehallintovirasto on sovitellut ilmoitusvelvolliselle määrättävän seuraamusmaksun merkittävästi pienemmäksi, kuin minkä se olisi tälle määrännyt, jos puutteet olisivat koskeneet ilmoitusvelvollisen harjoittamaa toimintaa laajemmin.

Suorittamansa kokonaisarviointin perusteella aluehallintovirasto määrää KTI Laskutus Oy:lle kahdentoista tuhannen (12 000) euron suuruisen seuraamusmaksun päätöksessä todetuista rahanpesulain velvoitteiden laiminlyönneistä.

Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.

ResL:n 8 luvun 8 §:n mukaisesti seuraamusmaksupäätös julkistetaan aluehallintoviraston verkkosivuilla.

Sovellettavat säännökset

Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017) 2 luku 3 §, 3 luku 1, 2, 3, 6, 7, 8, 13 ja 16 §, 7 luku 8 §, 8 luku 3, 5 ja 6 § sekä 9 luku 1 §.

Hallintolaki (434/2003) 34 § ja 36 §.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuden siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Muutoksenhakuohje on liitteenä.

Päätöstä seuraamusmaksun määräämisestä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Lisätietoja

Ylitarkastaja Timo Kokkonen, p. 0295 016 179, timo.kokkonen@avi.fi

Liitteet

Valitusosoitus (Liite 1)
Maksuosoitus (Liite 2)

Jakelu

KTI Laskutus Oy (saantitodistuksin)

Elinkeinovalvontayksikön päällikkö

Ilkka Heikkilä

Ylitarkastaja

Timo Kokkonen

Tämä asiakirja ESAVI/28263/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kokkonen Timo 15.10.2024 08:03

Ratkaisija Heikkilä Ilkka 15.10.2024 08:16